

Hariduse- ja Sotsiaalministeeriumi Teataja

Nr. 15.

14. novembril 1934.

Nr. 15.

Haridus- ja sotsiaalministeeriumi pedagoogilise ajakirja väljaandmise määrus.

Haridus- ja sotsiaalministeeriumi pedagoogilise ajakirja „Eesti Kooli“ väljaandmise ja toimetamise kokukord.

Haridus- ja sotsiaalmin. Koolivalitsuse 1934. a. 24. oktoobri ringkiri nr. 31916 koolide ja av. raamatukogude majapidamise revideerimise asjas.

Haridus- ja sotsiaalmin. Koolivalitsuse 1934. a. 3. novembri ringkiri nr. 31964 internaatide korraldamise asjas.

Haridus- ja sotsiaalmin. Koolivalitsuse 1934. a. 5. novembri ringkiri nr. 31971 õpilaste koduste õppeülesannete asjas.

Haridus- ja sotsiaalministeeriumi 1934. a. 9. novembri ringkiri nr. 31998 aktuste korraldamise asjas käesoleva aasta 1. detsembril.

Haridus- ja sotsiaalministeeriumi 1934. a. 12. novembri ringkiri nr. 32015 aktuste korraldamise asjas Läti Vabariigi aastapäeva puhul.

AMETLIK OSA.

Haridus- ja sotsiaalministeeriumi pedagoogilise ajakirja väljaandmise määrus.

RT 93 — 1934, 746.

Alus: Eestimaa Koolivalitsuse ajutise korralduse § 4 (RT 6 — 1918), Valitsemise korraldamise seaduse §§ 37—42 (RT 5 — 1934 ja RT 36 — 1934) ja Ministeeriumide seaduse § 457 (VSK I k. II j.).

§ 1. Haridus- ja sotsiaalministeerium annab välja pedagoogilist ajakirja „Eesti Kool“, arvates 1. jaanuarist 1935.

§ 2. Ajakirja „Eesti Kooli“ ülesandeks on käsitleda ja selgitada käesoleva määruse § 3 tähendatud alasid ja küsimusi kaasaegse teaduse, õppe- ja kasvatustöö ülesannete ning kultuuriliste sihtide seisukohalt ja aidata kaasa õppejõudude ning haridus- ja kasvatustegelaste arenemisele ja kutsetele täienemisele.

§ 3. Ajakirjas „Eesti Koolis“ avaldatakse kirjutusi pedagoogika, psühholoogia, didaktika, metoodika, koolitervishoiu, kutsehariduse, kirjanduse, kunsti, rahvahariduse ning lastehoolekande ja noorsookaitse ning teistelt õppe- ja kasvatusaladelt. Samuti avaldatakse selles ajakirjas kirjutusi üldkultuuriliste küsimuste kohta kui ka ilmunud raamatute arvustusi ja teateid hariduselust.

§ 4. Ajakirja „Eesti Kooli“ väljaandmine majanduslikult toimub sellekohase eelarve alusel, mille kinnitab Haridus- ja sotsiaalminister.

Ajakirja väljaandmise kulud kaetakse tellimisrahadest, riigi ja omavalitsuste toetustest, annetustest ja teistest ajakirja väljaandmiseks määratud või antud summadest.

§ 5. Ajakirja „Eesti Kooli“ toimetamist teostavad vastutav toimetaja, tegev toimetaja ja toimetuse, kusjuures vastutav toimetaja võib olla ühtlasi ka tegevaks toimetajaks.

Vastutav toimetaja, tegev toimetaja ja toimetuse liikmed määratakse Haridus- ja sotsiaalministri poolt.

§ 6. Ajakirja „Eesti Kooli“ väljaandmise ja toimetamise lähemad alused ja korra määrab Haridus- ja sotsiaalminister ajakirja väljaandmise ja toimetamise kodukorras.

Tallinnas, 20. oktoobril 1934. nr. 15.

Haridus- ja sotsiaalminister N. Kann.

Peasekretär A. Kurvits.

Haridus- ja sotsiaalministeeriumi pedagoogilise ajakirja „Eesti Kooli“ väljaandmise ja toimetamise kodukord.

Alus: Haridus- ja sotsiaalministeeriumi pedagoogilise ajakirja väljaandmise määruse § 6 (RT 93 — 1934).

§ 1. Ajakirja „Eesti Kooli“ väljaandjaks on Haridus- ja sotsiaalministeerium ning ajakirja toimetatakse Haridus- ja sotsiaalministeeriumis.

§ 2. Ajakirja „Eesti Kooli“ toimetamist teostavad vastutav toimetaja, tegev toimetaja ja toimetuse.

§ 3. Vastutava toimetaja ja tegeva toimetaja määrab Haridus- ja sotsiaalminister, kusjuures vastutavaks toimetajaks võib määrata ainult Haridus- ja sotsiaalministeeriumi ametniku.

Haridus- ja sotsiaalministri otsusel võib vastutav toimetaja olla ühtlasi ka tegev toimetaja.

§ 4. Toimetuse koosneb vastutavast toimetajast, tegevast toimetajast ja viiest toimetuse liikmest Haridus- ja sotsiaalministri määramisel.

§ 5. Vastutava toimetaja ülesandeks on ajakirja toimetuse koostulekute juhatamine, tegeva toimetaja tegevuse juhtimine ja ajakirja toimetamiseks ligemate juhendite andmine. Tema kaudu esitatakse Haridus- ja sotsiaalministrile kinnitamiseks ettepanekud ja kavad ajakirja asjas.

Vastutav toimetaja kannab hoolt ja vastutust, et ajakiri „Eesti Kooli“ seisaks oma ülesannete kõrgusel ja taotleks neid sihte, mis tähendatud on Haridus- ja sotsiaalministeeriumi pedagoogilise ajakirja väljaandmise määruses (RT 93 — 1934).

Vastutav toimetaja kannab vastutust ajakirja eest ka Trükiseaduse põhjal.

§ 6. Tegeva toimetaja ülesandeks on ajakirjale tarvilikkude kaastööliste nõutamine ja kaastöö eest hoolitsemine, ajakirjas avalda-

miseks saadetud või antud kaastöö läbivaatamine ja seisukoha võtmine, ajakirja vihikute sisu kava koostamine, ettepanekute tegemine kaastöö liikidesse jaotamise asjas tasu suhtes, ajakirja õigeks ajaks ilmumise eest hoolitsemine, ajakirja eelarve kava koostamine, ajakirja sisukorra koostamine ning teiste ajakirja toimetamisega ühenduses olevate ülesannete täitmine.

§ 7. Toimetuse ülesandeks on:

- 1) ajakirja üldist sisu ja suunda puutuvate küsimuste arutamine ja otsustamine;
- 2) vastutava toimetaja poolt esitatud isikute ajakirja alalisteks kaastöölisteks tunnustamine;
- 3) ajakirja vihikute sisu kava kinnitamine;
- 4) ajakirja tellimishinna, kuulutuste takside ja kaastöö tasunormide vastuvõtmine;
- 5) ajakirja eelarve kava läbivaatamine ja vastuvõtmine;
- 6) ajakirja levimise eest hoolitsemine ja selleks vastavate abinõude leidmine;
- 7) muude vastutava või tegeva toimetaja poolt toimetusele esitatud asjade selgitamine ja lahendamine.

§ 8. Toimetuse koosolekuid juhatab vastutav toimetaja või tema äraolekul tegev toimetaja.

Toimetuse koosolek on otsusevõimeline, kui on koos vastutav toimetaja või tegev toimetaja ja vähemalt 3 toimetuse liiget. Otsused tehakse lihthäälteenamusega, kusjuures häälte poolenemisel on otsustav koosoleku juhataja hääl.

§ 9. Toimetuse otsused käesoleva kodukorra § 7 p.p. 1, 2, 3, 6 ja 7 on maksvad, kui nendega on nõus vastutav toimetaja. Kui aga vastutav toimetaja ei ole nõus toimetuse otsusega, siis esitab ta selle Haridus- ja sotsiaalministrile, kes kas kinnitab toimetuse otsuse või annab asja toimetusele uueks arutamiseks ja otsustamiseks.

Toimetuse otsused käesoleva kodukorra § 7 p.p. 4 ja 5 kuuluvad Haridus- ja sotsiaalministri kinnitamisele vastutava toimetaja ettepanekul. Samuti kinnitab Haridus- ja sotsiaalminister ajakirja vastutava toimetaja, tegeva toimetaja ja toimetuse liikmete tasu.

§ 10. Ajakirja kaastöölisteks kutsutakse koolinõunikke, koolide ja Ülikooli õppejõude, kooliarste, haridus- ja kasvatustegelasi, hoolekandetegelasi, kirjanikke ja kunstnikke ning kõiki teisi isikuid, kes soovivad kaasa töötada ajakirja ülesannete taotlemisel.

Kaastöölised, kes teevad ajakirjale kaastööd järjekindlalt, moodustavad ajakirja alaliste kaastööliste kogu.

§ 11. Ajakirja õigekeelsuse aluseks on Eesti Kirjanduse Seltsi poolt väljaantud „Eesti õigekeelsuse sõnaraamat.“

Lahkuminekuud sellest alusest kui ka kaastöölise kirjaviisi säilitamine lahendatakse tegeva toimetaja poolt kokkuleppel kaastöölisega. Samas korras lahendatakse tarvilikkude muudatuste ja paranduste tegemine kaastöös.

§ 12. Ajakiri ilmub kümme korda aastas, iga kuu üks vihik, välja arvatud juuni- ja juulikuu. Iga vihik sisaldab vähemalt 32 lehekülge.

Ajakirja formaat on 24 × 17 sentimeetrit. Ajakirja trükkimine toimub Riigi Trükikojas.

§ 13. Ajakirja vihiku esimesel leheküljel on ülal keskel väikese riigivapi kujutis, selle all ajakirja nimetus „Eesti Kool“ ning selle all Trükiseaduse põhjal nõutavad kui ka muud tarvilikud teated.

§ 14. Ajakirja vihikute ilmumise aja määrab ligemalt tegev toimetaja, kuid vastava kuu vihik peab ilmuma hiljemalt sama kuu 20. päevaks.

§ 15. Igal aastal ilmunud ajakirja vihikute kohta koostatakse ja avaldatakse süstemaatiline sisujuht, mis ilmub ühel ajal aasta viimase vihikuga.

§ 16. Võimaluse korral annab ajakiri lisana raamatuid. Need raamatud peavad olema vastavad ajakirja ülesandele ja sihtidele.

Nende raamatute valiku ja andmise otsustab toimetus vastutava toimetaja ettepanekul kooskõlas eelarvega.

§ 17. Kaastöölised võivad omal kulul lasta valmistada äratõmbeid ajakirjas avaldatud kaastööst vastutava toimetaja loal.

§ 18. Ajakirja talitamist teostab kas see trükikoda, kus ajakirja trükitakse, või ajakirja tegeva toimetaja juhatamisel töötav ajakirja talitus.

Talituse tööjõudude tasud ja muud kulud määratakse ja maksetakse ajakirja kinnitatud eelarve kohaselt.

§ 19. Kõik ajakirja väljaandmise ja toimetamisega ühenduses olevad asjad ja küsimused, mis ei ole ette nähtud käesolevas kodukorras, lahendab ja otsustab vastutav toimetaja.

Tallinnas, 8. novembril 1934. Nr. 15.

Haridus- ja sotsiaalminister N. Kann.

Peasekretär A. Kurvits.

Haridus- ja sotsiaalministeeriumi Koolivalitsuse 1934 a. 24. oktoobri ringkiri nr. 31916 maa- ning linnakoolivalitsustele, vähemusrahvuste kultuurivalitsustele, linna-, alevi- ja valla-valitsustele, alg- ja täienduskoolide juhatajaile ja av. raamatukogude juhatajaile koolide ja av. raamatukogude majapidamise revideerimise asjas.

Omavalitsuste poolt ülalpeetavad alg- ja täienduskoolid ja avalikud raamatukogud on omavalitsuse asutised ja nende majapidamise ning majandusliku asjaajamise revideerimine kuulub vastava omavalitsuse revisjonikomisjonile ühistel alustel teiste omavalitsuste

asutistega. Raamatukogude suhtes on see kord kehtiv Avalikkude raamatukogude seaduse maksmahakkamisest alates, alg- ja täienduskoolide suhtes aga 1931 aastast alates, millal muudeti 1920 aasta Avalikkude algkoolide seadus ja pandi maksma uus Avalikkude algkoolide seadus (RT 46 — 1931), mille järgi kooli hoolekogude ülesannete hulka ei kuulu enam kooli majapidamise, tulude ja kulude revideerimine, nagu see oli ette nähtud 1920 aasta Av. algkoolide seaduse § 85 p. 13.

Nähtavasti on see muudatus paljudele omavalitsustele jäänud tähelepanemata, kuna nendes omavalitsustes vastavad revisjonikomisjonid ei ole seni kooli majapidamist revideerinud. Samuti on vähe revideeritud revisjonikomisjonide poolt ka av. raamatukogude majapidamist.

Pidades sarnast nähtust ebaloomulikuks, HSM Koolivalitsus juhib käesolevaga omavalitsuste tähelepanu sellele, et nad on kohustatud vähemalt üks kord aastas revideerima vastavate revisjonikomisjonide kaudu nende piirkonda kuuluvate alg- ja täienduskoolide ning avalikkude raamatukogude majapidamist ja majanduslikku asjaajamist, koostades revideerimise kohta vastavad protokollid ja jättes ära kirjad viimastest kooli või raamatukogusse.

Direktor P. Mägraken.

Algkooliasjade juhataja A. Kuut.

Haridus- ja sotsiaalministeeriumi Koolivalitsuse 1934 a. 3. novembri ringkiri nr. 31964 maakoolivalitsustele, koolinõunikudele, maalasuvate algkoolide ülalpidajaile ning juhatajaile internaatide korraldamise asjas.

Oma 1932 a. 14. juuni ringkirjaga nr. 3910 (HSM T 2 — 1932) HSM Koolivalitsus juhtis koolivalitsuste, kooliülalpidajate, hoolekogude ja õppenõukogude tähelepanu kooliinternaatide korraldamisele ja andis vastavad juhendid, mis tulevad võtta aluseks internaatide korraldamisel. Sealjuures HSM Koolivalitsus märkis ühtlasi, et hea tahtmise juures on võimalik korraldada koolides ühiselu kuludega, mis ei käi lastevanematele üle jõu, ja et Haridus- ja sotsiaalministeerium peab internaatide korraldamise eriti tähtsaks osaks õppiva noorsoo kasvatustöös maakoolides.

Mõnel pool on ülaltoodud ringkiri leidnud heatahtlikku ja korralikku täitmist ning selle tagajärjel on õpilaste ühiselu alal saavutatud ka paremusi, kuid paljudes maa-alkoolides on see ringkiri jäetud tähelepanemata ja õpilaste ühiselu korraldamise alal ei ole midagi tehtud ja seda isegi seal, kus on internaadiks kohased ruumid. Nii, näiteks ühes algkoolis, millele mõne aasta eest ehitati uus ajakohane hoone ühes tarvilikkude internadi ruumidega, oli õpilaste ühiselu

korraldamata veel käesoleval sügisel ja internaadi ruumid hoopis kasutamata, vaatamata sellele, et koolis on hulk õpilasi, kelle elukohad asuvad koolist 6—7 km kaugusel ja kellele internaat otse hädavajalik.

Niisugust suhtumist asjasse HSM Koolivalitsus peab täiesti lubamatuks ja kuna on teada koole, kus õpilaste ühiselu on tänu koolijuhataja ja õppejõudude ettevõtlikkusele ja hoolele väga hästi korraldatud nii, et see on jõukohane ka kehvematele lastevanematele, siis paneb HSM Koolivalitsus internaadide korraldamatuse eeskätt koolijuhatajate hooletuse ja ükskõiksuse arvele. Koolijuhataja kui kooli ja õpilaste heaolu eest hoolitseja ja vastutaja ning internaadiga seotud tööde juhataja ja korraldaja (vt. Av. algk. seaduse § 59) peab leidma abinõusid selleks, et õpilastel oleks koolides, kus seaduse järgi ette nähtud internaadid, mõnus kodu, ja koolihoolekogu ning õpetajad peavad olema temale abiks selle tähtsa ülesande täitmisel. See on nõue, mille täitmist HSM Koolivalitsus nõuab koolijuhatajailt, hoolekogudelt ning õpetajailt kõige kategoorilisemal kujul.

Ülaltoodule tõsist tähelepanu juhtides ja meele tuletades oma 14. juuni 1932 a. 3910 ringkirjalist korraldust, HSM Koolivalitsus paneb ette kõigile maa-alkkoolide juhatajaile, kus Av. alkoolide seaduse § 27 põhjal peab olema internaat, astuda viivitamata samme selleks, et õpilaste internaadid oleksid soetatud ja korraldatud õppe- ja kasvatuse nõuete kohaselt. Kui kooliülalpidajad ei täida neil sel alal lasuvaid kohustusi, tuleb koolijuhatajal pöörduda maakoolivalitsuse poole, et viimane sunniks kooliülalpidajaid oma kohustusi täitma, võttes tarbekorral abiks Av. alkoolide seaduse § 29 ettenähtud abinõud.

Lõpuks HSM Koolivalitsus leiab tarvilikuks märkida, et üldiselt kooliinternaadid peavad olema korda seatud, s.o. vastavalt puhastatud ja remonditud, enne koolitöö algust. Lubamata on puhastamist ja remontimist edasi lükata, nagu see seni tihti on ette tulnud, koolitöö ajale, kus õpilased juba koolis.

Direktor P. Mägraken.

Alkkooliasjade juhataja A. Kuut.

Haridus- ja sotsiaalministeeriumi Koolivalitsuse 1934 a. 5. novembri ringkiri nr. 31971 koolinõunikele, koolide juhatajaile ja õppenõukogudele õpilaste koduste õppeülesannete asjas.

Haridus- ja sotsiaalministeeriumi Koolivalitsus on tähele pannud, et õpetajad sagedasti koormavad õpilasi liialt koduste õppeülesannetega ja seda ka pühadel ning koolitöö vaheaegadel, mis määratud õpilastele puhkuseks. On koole, kus näib puuduvat üldse igasugune süsteem koduste õppeülesannete andmisel ja kus iga õpetaja toimib sellel alal omaette, ilma et ta huvi tunneks selle vastu, mis teine või

teised õpetajad samal alal teevad. Seepärast siis juhtub, et ühel päeval on õpilasel koduseid õppeülesandeid liiga palju ja ta on sunnitud nende täitmisele pühendama kõik oma vaba aja kuni hilise ööni, teisel päeval aga selle vastu puuduvad üldse kodused õppeülesanded. Nii sugune süsteemita ja kooskõlastamata õpetajate tegevus raskendab äärmiselt õpilaste tööd ja seda eriti algkoolides, kus õpilased on noored ja ei suuda otstarbekohaselt oma kodust tööd ise korraldada.

Kodustel õppeülesannetel on õppetegevuses tähtis koht, kuid iga klassi õpetajad peavad klassijuhataja algatusel sellel alal kokku leppima ja looma vastava süsteemi, arvestades seejuures õpilaste võimeid isetegevuseks ja kooskõlastades koduseid õppeülesandeid suunas, mis tagab nende eduka täitmise. Kuna klassijuhatajate instruksiooni (RT 90 — 1923) § 12 põhjal klassijuhataja kohuseks on valvata selle järele, et õpilased mitte ei oleks üle koormatud tööga ja et tööd oleksid ühetasaselt ära jaotatud, siis vastutab klassijuhataja selle eest, et õpilaste kodused õppeülesanded oleks vastavalt kooskõlastatud ja jaotatud õpilastele jõukohaselt.

Ülaltoodust teatades, HSM Koolivalitsus palub koolijuhatajaid ja õppenõukogusid võtta õpilaste koduste õppeülesannete küsimuse kaalumisele lähemal õppenõukogu koosolekul ja anda klassijuhatajaile ja õpetajaile lähemad juhtnõõrid õpilaste koduste õppeülesannete alal (vt. klassijuhatajate instruksiooni § 14). Tulevikus tuleb õppenõukogudel seda teha vähemalt iga õppepolaasta algul, kontrollides üht-aegu ka seda, kui võrd otstarbekohaselt olid korraldatud õpilaste kodused õppeülesanded möödunud poolaastal.

Direktor P. Mägraken.

Sekretär Rud. Alas.

Haridus- ja sotsiaalministeeriumi 1934. a. 9. novembri ringkiri nr. 31998. maa- ja linnakoolivalitsustele, vähemusrahvuste kultuurvalitsustele ning koolide juhatajaile aktuste korraldamise asjas käesoleva aasta 1. detsembril.

Käesoleva aasta 1. detsembril möödub kümme aastat sündmusest, kus noort Eesti iseseisvust ähvardas tõsine oht. Iseseisva Eesti vaenlaste rünnak nurjus aga tänu vahvate Eesti meeste ja naiste ennastsalgavale vastupanule, kusjuures mitmedki isamaa kaitsjad kaotasid oma elu. Isamaa vabaduse eest langenud kodanikke mälestab Eesti rahvas sooja tänutundega.

Kuna käesoleval aastal möödub eelpool tähendatud sündmusest kümme aastat, siis tuleb Eesti Vabariigi pääsemisele ähvardavast ohust ja ta päästjaile pühendada erilist tähelepanu. Selleks palub Haridus- ja sotsiaalministeerium kõigis koolides s. a. 1. detsembril lõpetada õppetöö kell 12 ja selle järele korraldada koolides vastavad aktused, kutsudes aktusest võtma osa ka lastevanemaid ja teisi seltskonna esindajaid.

Üldiselt on soovitav aktustel (eriti keskkooles ja seal, kus aktustest osa võtmas ka lastevanemaid ning seltskonna esindajaid) juhtida optimistliku ja positiivse selgitusega tähelepanu sellele, et 1. detsembril 1924 pääsis Eesti rahvas ja riik meie iseseisvust ähvardavast ohust tänu sellele ohu õigeaegsele äratundmisele, tänu rahva tugevale ühistundele, ühtehoidmisele ja teadmisele, et riiklik iseseisvus on meie kõige kallim vara. See ühistunne ja teadmine kõrvaldas ruttu tookordsed lahkkelid; pandi kindlam alus meie kodukaitsele; riiklikus, majanduslikus ning kultuurilises töös oli sest ajast peale märgata uut ühist vaimustust ning edukat tõusu. Praegu elame ajajärgul, kus rahva ühtehoidmine, lahkkelide kõrvaljätmine ja leplik koostöö kõigi vahel on samavõrd tähtis ning tarvilik, kuna ka praegusel ajal tuleb meil riigi ja rahva elus teostada põhjanevaid ülesandeid ning uuendusi, et parandada meie riiklikku korda, tõsta rahva majanduslikku elujärge ja uue hooga edasi viia meie rahvuskultuurilist loomingu, olles seejuures kantud julgest optimismist ja kindlast usust meie riigi ning rahva tulevikku.

Haridus- ja sotsiaalminister N. Kann.

Koolivalitsuse direktor P. Mägraken.

Kutseoskuse osakonna direktor V. Päts.

Haridus- ja sotsiaalministeeriumi 1934 a. 12. novembri ringkiri nr. 32015 maa- ja linnakoolivalitsustele ning koolide juhatajaile aktuste korraldamise asjas Läti Vabariigi aastapäeva puhul.

Käesoleva novembrikuu 18. päeval pühitseb Läti Vabariik oma iseseisvuse 16. aastapäeva. Läti ja Eesti ühtlane minevik, ühine võitlus oma iseseisvuse taotlemisel ja ühised püüded oma kultuuri arendamisel ning iseseisvuse kindlustamisel on naaberriigid teinud sõpradeks ja liitlasteks, kes vastastikku oma rõõmusid ja muresid jagavad. Sellepärast palub Haridus- ja sotsiaalministeerium koole möödunud aasta eeskujul võtta osa ka tänava Läti iseseisvuse aastapäeva pühitsemisest, korraldades selleks koolides vastavad aktused. Kuna käesoleva aasta 18. november on pühapäev, kus õpilased koolis ei viibi, siis võivad koolid eelpooltähendatud aktused korraldada ka laupäeval 17. novembril, tarvitades selleks viimase õppetunni.

Koolivalitsuse direktor P. Mägraken.

Kutseoskuse osakonna direktor V. Päts.